

УДК 342.951:614.258:364.69:616-08-021.161

Остапович Вячеслав Миколайович,
асистент кафедри теорії та історії держави і права
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»¹

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, ЯКІ НАДАЮТЬ МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ ПОСТРАЖДАЛИМ ВНАСЛІДОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

У статті досліджено особливості адміністративно-правового статусу закладів охорони здоров'я, які надають медичну допомогу постраждалим унаслідок Чорнобильської катастрофи, проблеми їх правового регулювання та шляхи реформування.

Ключові слова: заклад охорони здоров'я, юридична особа, бюджетні установи, медична допомога, постраждалі внаслідок Чорнобильської катастрофи.

In the article the features of the administrative and legal status of health facilities that provide medical care to victims of the Chernobyl disaster, problems of legal regulation and reform path.

Keywords: healthcare institution, legal entity, government agencies, medical care, victims of the Chernobyl disaster.

Постановка проблеми. Протягом останніх десятиліть спостерігається невідповідність системи охорони здоров'я потребам громадян, у тому числі і постраждалих унаслідок Чорнобильської катастрофи, що значною мірою пов'язано з структурною неефективністю та незадовільним станом її основної інституційної складової — закладів охорони здоров'я.

Система закладів охорони здоров'я, яка існує в Україні, є застарілою, не відповідає міжнародним стандартам унаслідок кризових явищ в українській економіці, додаткового тягаря військових витрат, високого рівня корупції. Постраждалі внаслідок Чорнобильської катастрофи, як і інші громадяни, практично позбавлені конституційного права на отримання безоплатної медичної допомоги, так як медична галузь фінансується переважно за залишковим принципом (заробітна плата працівників і комунальні послуги). У зв'язку з цим доцільним є оновлення в

¹Ostapovych V., Assistant at State and Law Theory and History Department, Kyiv National Economic University Named after Vadym Hetman.

найкоротші строки законодавства, яке регулює правовий статус закладів охорони здоров'я, в тому числі і тих, які забезпечують медичну допомогу постраждалим в наслідок Чорнобильської катастрофи.

Аналіз останніх наукових досліджень. Проблеми особливостей правового статусу закладів охорони здоров'я розглядалися в працях З. Гладуна, О. Жмурко, Р. Майданника, Н. Бевеликової, В. Пашкова, О. Сизонової, В. Рудого, Л. Куц та ін. Однак не дивлячись на різне бачення науковців щодо визначення правового статусу закладів охорони здоров'я основні висновки цих досліджень полягають у тому, що потребує значного доопрацювання законодавство, яке регулює їх діяльність.

Мета та завдання дослідження. Метою статті є дослідження особливостей адміністративно-правового статусу закладів охорони здоров'я, які надають медичну допомогу постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи та законодавчих ініціатив щодо комплексного реформування системи охорони здоров'я для створення в Україні мережі достатньо самостійних державних і комунальних закладів охорони здоров'я для надання ефективної та своєчасної медичної допомоги громадянам.

Викладення основного матеріалу. Основними нормативно-правовими актами, що регулюють адміністративно-правовий статус закладів охорони здоров'я, є Конституція України, Основи законодавства України про охорону здоров'я, Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, інші профільні закони у сфері охорони здоров'я та інші законодавчі акти.

Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності [12].

Заклад охорони здоров'я — юридична особа будь-якої форми власності та організаційно-правової форми або її відокремлений підрозділ, основним завданням яких є забезпечення медичного обслуговування населення на основі відповідної ліцензії та професійної діяльності медичних (фармацевтичних) працівників.

Мережа закладів охорони здоров'я це сукупність закладів охорони здоров'я, що забезпечують потреби населення у медичному обслуговуванні на відповідній території [17].

Відповідно до Сучасного тлумачного словника української мови, заклад — це установа зі штатом працівників та адміністрацією, які діють у певній галузі освіти, науки та інше [27].

Серед перших дослідників, які надали наукове визначення терміну “заклад охорони здоров’я”, був О. Маргуліс, відповідно до якого “заклади, на які покладені функції по безпосередньому наданню населенню лікувально-профілактичної та інших видів медичної і лікарської допомоги, по здійсненню державного санітарного нагляду, судово-медичної і судово-психіатричної експертизи і які включені в номенклатуру закладів охорони здоров’я” [15].

На думку З. Гладуна, найудалішим могло б бути таке визначення досліджуваного поняття: заклад охорони здоров’я — це інституція, метою якої є надання пацієнтам кваліфікованої медичної допомоги, зареєстрованої у встановленому законом порядку, яка одержала ліцензію на право надання певного виду (видів) медичної допомоги і в якій на професійній основі працює колектив медичних та інших працівників, здійснюючи свою професійну діяльність.

Слід погодитися з висновками З. Гладуна, який вважає, що в сучасних умовах і відповідно до чинного законодавства України, заклад охорони здоров’я як первинна ланка системи охорони здоров’я — це самостійний суб’єкт права, наділений, як правило, статусом юридичної особи (окрім випадків, коли він не наділений таким статусом) [6, с. 100—105].

О.Ф. Скакун визначає правовий статус особи як систему закріплених у нормативно-правових актах і гарантованих державою прав, свобод, обов’язків, відповідальності, згідно з якими індивід як суб’єкт права (тобто такий, що має правосуб’єктність) координує свою діяльність у суспільстві [26, с. 378].

Інші науковці вважають, що правовий статус є засобом нормативного закріплення основних принципів взаємодії особи та держави, який характеризує становище особи у взаємовідносинах із суспільством і державою [10, с. 85]. Вважаємо, що ці ознаки в цілому властиві і юридичним особам, зокрема закладам охорони здоров’я.

Поняття юридичної особи наведено в ч.1 ст.80 Цивільного кодексу України, відповідно до якої юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку.

Юридичні особи, залежно від порядку їх створення, поділяються на юридичних осіб приватного права та юридичних осіб публічного права [28].

Юридична особа приватного права створюється на підставі установчих документів відповідно до статті 87 Цивільного кодексу України. Юридична особа приватного права може створюватися та діяти на підставі модельного статуту в порядку, визначеному законом.

Юридична особа публічного права створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування [28].

Юридичними особами публічного права є бюджетні установи, що створюються державою і територіальними громадами. У статтях 167, 168, 169 Цивільного кодексу України зазначено про державні та комунальні підприємства, навчальні заклади. Іншими бюджетними установами, що мають статус юридичних осіб публічного права, можуть бути медичні заклади.

Згідно критерію відповідальності засновника юридичної особи публічного права за зобов'язаннями юридичної особи та обсягу прав засновника щодо майна юридичної особи публічного права поділяються на бюджетні установи та підприємства. Підприємства поділяються на створені державою та Автономною Республікою Крим (державні) і територіальними громадами (комунальні). Відповідно до статей 74, 76 Господарського кодексу України державні підприємства поділяються на державні комерційні підприємства і державні казенні підприємства [8]. Стаття 78 Господарського кодексу України передбачає, що комунальні підприємства поділяються на комерційні і некомерційні [16].

Юридичні особи можуть створюватися у формі товариств, установ та в інших формах, установлених законом.

Установою є організація, створена однією або кількома особами (засновниками), які не беруть участі в управлінні нею, шляхом об'єднання (виділення) їхнього майна для досягнення мети, визначеної засновниками, за рахунок цього майна.

Особливості правового статусу окремих видів установ встановлюються законом [28].

Бюджетними установами є органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими [2].

Порядок створення, припинення закладів охорони здоров'я, особливості діяльності та класифікація закладів визначаються законом.

Мережа державних і комунальних закладів охорони здоров'я формується з урахуванням потреб населення у медичному обслуговуванні, необхідності забезпечення належної якості такого обслуговування, своєчасності, доступності для громадян, ефективного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена.

Планування розвитку мережі державних і комунальних закладів охорони здоров'я, прийняття рішень про її оптимізацію, створення, реорганізацію, перепрофілювання державних і комунальних закладів охорони здоров'я здійснюється відповідно до закону органами, уповноваженими управляти об'єктами відповідно державної і комунальної власності. Заклади охорони здоров'я підлягають акредитації у випадках і в порядку, визначених Кабінетом Міністрів України. Заклад охорони здоров'я провадить свою діяльність на підставі статуту (положення), що затверджується власником закладу (уповноваженим ним органом) [17].

На підставі Положення про Міністерство охорони здоров'я України, та з метою забезпечення державної політики щодо створення та функціонування закладів охорони здоров'я і заняття медичною і фармацевтичною діяльністю наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.10.2002 р. № 385 затверджено Перелік закладів охорони здоров'я, які поділяються на лікувально-профілактичні заклади, санітарно-профілактичні заклади, фармацевтичні (аптечні) заклади, інші заклади, заклади медико-соціального захисту. У свою чергу лікувально-профілактичні заклади поділяються на лікарняні заклади: багатопрофільні (наприклад, лікарня (республіканська, обласна, центральна міська, міська, центральна районна, районна), однопрофільні (наприклад, психоневрологічна лікарня), спеціалізовані (наприклад, протитуберкульозний диспансер), особливого типу (наприклад, спеціалізований диспансер радіаційного захисту населення (Український, республіканський, обласний, міський); амбулаторно-поліклінічні заклади (наприклад, амбулаторія загальної практики — сімейної медицини, поліклініка (центральна міська, міська, центральна районна); заклади переливання крові, швидкої та екстреної медичної допомоги (наприклад, обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф); санаторно-курортні заклади (наприклад, бальнеологічна лікарня (у т.ч. дитяча). До зазначеного Переліку закладів охорони здоров'я надано пояснення, в якому наведено визначення окремих закладів охорони здоров'я. Амбулаторія загальної практики — сімейної медицини — лікувально-

профілактичний заклад, який у межах своєї діяльності забезпечує проведення комплексу профілактичних заходів з попередження і зниження захворюваності, інвалідності і смертності, раннього виявлення захворювань, надає прикріпленому за сімейно-територіальним принципом населенню кваліфіковану первинну лікувально-профілактичну допомогу, здійснює його диспансеризацію та моніторинг за станом здоров'я.

Лікарня — лікувально-профілактичний заклад, призначений для надання стаціонарної медичної допомоги хворим. Лікарня, що надає стаціонарну медичну допомогу хворим з лікарських спеціальностей одного профілю, називається однопрофільною, а з кількох лікарських спеціальностей — багатопрофільною. Однопрофільні лікарняні заклади створюються для надання медичної допомоги населенню певної території (міста, району), спеціалізовані — для надання спеціалізованої медичної допомоги населенню регіону (республіки, області, міста в містах Києві, Севастополі). У своєму складі лікарня може мати поліклініку чи амбулаторію. Лікарня, на яку покладено функції органу управління охороною здоров'я району, називається центральною районною лікарнею, міста — центральною міською лікарнею.

Клінічним є лікувально-профілактичний заклад охорони здоров'я, який не менше ніж на 50 % використовується для розташування структурних наукових і навчальних підрозділів (кафедри, лабораторії та ін.) вищих медичних навчальних закладів III, IV рівнів акредитації, закладів післядипломної освіти, науково-дослідних інститутів і спільної роботи із забезпечення лікувально-діагностичного процесу, підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації медичних кадрів і проведення і впровадження в практику медичних наукових досліджень.

Лікувально-профілактичні заклади (лікарні, пологові будинки та інші), що входять до складу медичних науково-дослідних закладів або підпорядковані медичним науково-дослідним закладам, називаються клініками [21].

Відповідно до частини другої статті 17 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» [22], Кабінет Міністрів України постановою від 04.10.1996 р. №1218 затвердив Перелік спеціалізованих медичних закладів, що забезпечують лікування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Спеціалізовані медичні заклади, включені до зазначеного переліку, є різних форм власності (державні, комунальні), різного підпорядкування

(обласні ради і обласні державні адміністрації, Академія медичних наук та ін.).

На спеціалізовані медичні заклади, включені до зазначеного переліку, покладено забезпечення медикаментами (ліки, діагностикими, вакцини, сироватки) і медичним обладнанням (прилади, технічні засоби, інструменти, комплектуючі та витратні матеріали) всієї мережі спеціалізованих медичних закладів (у тому числі дитячих), де лікуються особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Переліки регіональних спеціалізованих медичних закладів для лікування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, визначаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київськими та Севастопольською міським державними адміністраціями [20].

Медичну допомогу постраждалим унаслідок Чорнобильської катастрофи надають як спеціалізовані медичні заклади, визначені Переліком спеціалізованих медичних закладів, що забезпечують лікування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи [20] та Переліками регіональних спеціалізованих медичних закладів для лікування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, визначених Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київськими та Севастопольською міським державними адміністраціями. так і інші державні та комунальні заклади охорони здоров'я (наприклад за місцем проживання, за спеціалізацією та ін.).

Протягом останніх років суб'єктами законодавчої ініціативи на розгляд Верховної Ради України неодноразово подавалися законопроекти, спрямовані на реформування адміністративно-правового статусу закладів охорони здоров'я.

Однак, на нашу думку, необхідно детальніше проаналізувати останній проект (доопрацьований у Комітеті Верховної Ради України з питань охорони здоров'я на базі законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань охорони здоров'я (реєстр. №2309а від 07.07.2015 р.), поданого Кабінетом Міністрів України, та альтернативного проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я (реєстр. № 2309а-1 від 17.07.2015 р.), поданого народним депутатом України Мусієм О. С. Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законо-

давства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» №2309а-д, внесений народними депутатами України — членами Комітету з питань охорони здоров'я О. Богомолець, Т. Бахтеєвою, С. Березенком, О. Біловолом, О. Кириченком, О. Корчинською, О. Мусієм, І. Сисоєнко, А. Шипком, І. Шурмою, К. Яринічем, зареєстрований у Верховній Раді України 10.12.2015 р. і включений до порядку денного четвертої сесії Верховної Ради України восьмого скликання [19].

Поділяємо думку авторів зазначеного законопроекту, які зазначили в Пояснювальній записці до законопроекту, що існуюча система охорони здоров'я в Україні не задовольняє потреби населення у сфері охорони здоров'я, оскільки є застарілою і такою, що повільно імплементує в себе міжнародні набуття та тенденції зміцнення систем охорони здоров'я, що в свою чергу, обмежує доступ усіх громадян до надання медичної допомоги належної якості. Домогосподарства витрачають частину коштів, оплачуючи придбання ліків і медичні послуги. Все це створює фінансові бар'єри доступу населення до медичних послуг, особливо для малозабезпечених верств населення та часто призводить до фінансових катастроф і зубожіння. Основне навантаження за оплату медичних товарів/ліків і супутні товари також несуть домогосподарства.

На сьогодні більшість закладів охорони здоров'я, які існують у формі бюджетних установ, не мають достатнього рівня самостійності при прийнятті рішень з питань поточного управління та діяльності закладу. Заклади охорони здоров'я обмежені в можливості самостійного визначення цілей і пріоритетів для використання бюджетних ресурсів. Напрямки використання бюджетних коштів є жорстко регламентованими згідно з кошторисом. Навіть у разі екстреної необхідності, заклади охорони здоров'я не можуть перерозподіляти кошти з однієї статті бюджету до іншої (наприклад, придбати додаткові ліки за рахунок економії на комунальних послугах). Це не стимулює керівників закладів охорони здоров'я до економії та оптимізації процесу надання медичної допомоги населенню [19].

Стратегія сталого розвитку «Україна-2020», передбачає здійснення реформи системи охорони здоров'я. Пункт 7 розділу 3 передбачає, що метою державної політики у цій сфері є кардинальне, системне реформування, спрямоване на створення системи, орієнтованої на пацієнта, здатної забезпечити медичне обслуговування для всіх громадян України на рівні розвинутих європей-

ських держав. Головними напрямками реформ мають стати підвищення особистої відповідальності громадян за власне здоров'я, забезпечення для них вільного вибору постачальників медичних послуг належної якості, надання для цього адресної допомоги найбільш соціально незахищеним верствам населення, створення бізнес-дружньої обстановки на ринку охорони здоров'я. Орієнтиром у проведенні реформи є програма Європейського Союзу «Європейська стратегія здоров'я — 2020» [23].

Основною метою зазначеного законопроекту [19] є комплексне реформування системи охорони здоров'я України задля створення в Україні мережі державних і комунальних закладів охорони здоров'я з достатнім рівнем самостійності для надання ефективного та своєчасного медичного забезпечення населення.

У законопроекті запропоновано внести зміни до таких законодавчих актів України: Господарського кодексу України, Основ законодавства України про охорону здоров'я, Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», Закону України «Про здійснення державних закупівель», Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Серед основних положень законопроекту необхідно виділити такі:

- уточнено особливості організаційно-правового статусу закладів охорони здоров'я, їх класифікацію, вимоги до установчих документів та управління;
- встановлено спрощений порядок реорганізації закладів охорони здоров'я — державних і комунальних установ у казенні підприємства та комунальні некомерційні підприємства, зокрема порядок переоформлення ліцензій, інших дозвільних документів;
- встановлено ряд стимулів, у тому числі фінансових, для реорганізації закладів охорони здоров'я — державних і комунальних установ у казенні підприємства та комунальні некомерційні підприємства;
- урегульовано особливості укладення трудових контрактів з керівниками закладів охорони здоров'я;
- уточнено можливі джерела фінансування надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я;
- уточнено існуючу гарантію, що кошти не використані закладом охорони здоров'я (крім державних і комунальних установ) у поточному році, не будуть вилучатись, і можуть використовуватись таким закладом на фінансування його діяльності (зокрема,

на оновлення матеріально-технічної бази). Таке невикористання коштів не може бути підставою для зменшення фінансування у наступному бюджетному періоді;

• урегульовано окремі питання, пов'язані з договорами про медичне обслуговування населення. Договори про медичне обслуговування населення будуть укладатись відповідно до спеціального порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України, який замінить процедури державних закупівель, які внаслідок своєї складності та тривалості можуть призвести до перебоїв у наданні медичних послуг населенню [19].

Висновки. Система закладів охорони здоров'я, яка існує в Україні є застарілою, не відповідає міжнародним стандартам, однак комплексного та системного реформування галузі охорони здоров'я так і не відбулося, незважаючи на досить значну кількість відповідних законопроектів, які в силу тих чи тих причин так і не стали законами.

Реформування адміністративно-правового статусу закладів охорони здоров'я та їх фінансування повинно проводитися з неухильним дотриманням вимог статті 49 Конституції України, відповідно до якої існуюча мережа державних і комунальних закладів охорони здоров'я не може бути скорочена. Державні та комунальні заклади охорони здоров'я мають залишатися у державній і комунальній власності та не підлягати приватизації. Наслідком проведених реформ має бути реальне, а не декларативне забезпечення конституційного права постраждалих унаслідок Чорнобильської катастрофи на безоплатну медичну допомогу.

Список використаних джерел

1. Бевеликова Н. М. О правовом статусе публичных медицинских учреждений / Н. М. Бевеликова // Мединское право. — 2008. — №2. — С. 11–18. Bevelykova N. M. O pravovom statusе pablychnykh medytsynskykh uchrezhdeniy / N. M. Bevelykova // Medynskoe pravo. — 2008. — №2. — S. 11–18.

2. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — № 50—51. — Ст. 572. Biudzhetniy kodeks Ukrainy vid 8 lypnia 2010 roku № 2456-VI // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. — 2010. — № 50—51. — St. 572.

3. Гладун З. С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення в Україні: монографія / З.С. Гладун. — К.: ЮрінкомІнтер, 2007. — 720 с. Hladun Z. S. Administratyvno-pravove rehuliuвання

okhorony zdorovia naselennia v Ukraini: monohrafiia / Z.S. Hladun. — К.: YurinkomInter, 2007. — 720 s.

4. Гладун З. С. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері охорони здоров'я за українським законодавством / Гладун З. С. // Вісник Національної академії правових наук України. — 2014. — № 1. — С. 103—111. Hladun Z. S. Administratyvno-pravove rehuliuвання vidnosyn u sferi okhorony zdorovia za ukrainskym zakonodavstvom / Hladun Z.S. // Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy. — 2014. — № 1. — S. 103—111.

5. Гладун З. С. Заклад охорони здоров'я: основи правового статусу: навч. посібник / З. С. Гладун. — К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2006. — 223 с. Hladun Z. S. Zaklad okhorony zdorovia: osnovy pravovoho statusu.navch. posibnyk / Z.S. Hladun. — К.: Vyd-vo Yevrop. un-tu, 2006. — 223 s.

6. Гладун З. Заклад охорони здоров'я: основи правового статусу / З. Гладун // Право України. — 2003. — № 6. — С. 100—105. Hladun Z. Zaklad okhorony zdorovia: osnovy pravovoho statusu / Z. Hladun // Pravo Ukrainy. — 2003. — № 6. — S. 100—105.

7. Гладун З. С. Режим надання медичної допомоги: поняття, види і адміністративно-правове регулювання / Гладун З. С. // Право України. — 2014. — № 3. — С. 16—23. Hladun Z.S. Rezhym nadannia medychnoi dopomohy: poniattia, vydy i administratyvno-pravove rehuliuвання / Hladun Z.S. // Pravo Ukrainy. — 2014. — № 3. — S. 16—23.

8. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18. — Ст. 144. Hospodarskyi kodeks Ukrainy vid 16 sichnia 2003 roku № 436-IV // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. — 2003. — № 18. — St. 144.

9. Жмурко О. Система закладів охорони здоров'я в Україні: проблеми правого регулювання / О. Жмурко // Вісник Львівського університету. Серія юрид. — 2011. — Вип. 52. — С. 158—165. Zhmurko O. Systema zakladiv okhorony zdorovia v Ukraini: problemy pravoho rehuliuвання / O. Zhmurko // Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia yuryd. — 2011. — Vyp. 52. — S. 158—165.

10. Зайчук О. В., Оніщенко Н. М. Теорія держави і права. Академічний курс: [підруч.] / О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко. — К.: Юрінком Інтер, 2006. — 688 с. Zaichuk O.V., Onishchenko N.M. Teoriia derzhavy i prava. Akademichnyi kurs: [pidruch.] / O. V. Zaichuk, N. M. Onishchenko. — К.: Yurinkom Inter, 2006. — 688 s.

11. Зиновий Гладун. Административное право и охрана здоровья населения в Украине: монография / З. Гладун. — Saarbrücken: LAPLAMBERT Academic Publishing, 2014. — 652 с. Zynoviy Hladun. Admynustratyvnoe pravo y okhrana zdorovia naseleniya v Ukraine: monohrafiya / Z. Hladun. — Saarbrücken: LAPLAMBERT Academic Publishing, 2014. — 652 s.

12. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України — 1996 р. — № 30. — Ст. 141. Konstytutsiia

Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — 1996 r. — № 30. — St. 141.

13. Куц Л. І. Щодо питання правового статусу суб'єктів, які здійснюють діяльність у сфері охорони здоров'я / Л. І. Куц // Правничий часопис Донецького університету. — 2013. — № 2. — С. 65—72. Kushch L. I. Shchodo pytannia pravovoho statusu subiektiv, yaki zdiisnuiut diialnist u sferi okhorony zdorovia / L. I. Kushch // Pravnychy chasopys Donetskooho universytetu. — 2013. — № 2. — S. 65—72.

14. Майданник Р. А. Державні і комунальні заклади охорони здоров'я в Україні: визначення організаційно-правової форми, їх реорганізація / Р. А. Майданник // Медичне право України: матеріали 3 Всеукраїнської науково-практичної конференції / Упор. к.ю.н. І.Я. Сенюта, Х.Я. Терешко — Л.: ЛОБФ «Медицина і право». — 2009. — С. 136—144. Maidannyk R. A. Derzhavni i komunalni zaklady okhorony zdorovia v Ukraini: vyznachennia orhanizatsiino-pravovoi formy, yikh reorhanizatsiia / R. A. Maidannyk // Medychne pravo Ukrainy: materialy 3 Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii / Upor. k.y.u.n. I.Ya. Seniuta, Kh.Ya. Tereshko. — L.: LOBF «Medytsyna i pravo». — 2009. — S. 136—144.

15. Маргулис А. Л. Основы советского трудового права / А. Л. Маргулис. — М.: Медицина, 1978. — 216 с. Marhulis A. L. Osnovy sovetskoho trudovoho prava / A. L. Marhulis. — M.: Medytsyna, 1978. — 216 s.

16. Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України: [Електронний ресурс] / Юрисконсульт. — Режим доступу: <http://legalexpert.in.ua/komkodeks/gk/79-gk/442-81.html>. Naukovo-praktychnyi komentar do Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy: [Elektronnyi resurs] / Yurytskonsult. — Rezhym dostupu: <http://legalexpert.in.ua/komkodeks/gk/79-gk/442-81.html>.

17. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 4. — Ст. 19. Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorovia : Zakon Ukrainy vid 19 lystopada 1992 roku № 2801-XII // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. — 1993. — № 4. — St. 19.

18. Пашков В. М. Господарсько-правовий статус закладів охорони здоров'я / В. М. Пашков // Аптека. — 2009. — 10 серпня. Pashkov V. M. Hospodarsko-pravovyi status zakladiv okhorony zdorovia / V. M. Pashkov // Apteka. — 2009. — 10 serpnia.

19. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» від 10.12.2015 р. №2309 а-д: [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=57374. Proekt Zakonu Ukrainy "Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennia zakonodavstva z pytan diialnosti zakladiv okhorony zdorovia" vid 10.12.2015 r. № 2309a-d: [Elektronnyi resurs] /

Verkhovna Rada Ukrainy. — Rezhym dostupu: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=57374.

20. Про затвердження переліку спеціалізованих медичних закладів, що забезпечують лікування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 1996 р. №1218 // Урядовий кур'єр. — 1996. — №201-202. Pro zatverdzhennia pereliku spetsializovanykh medychnykh zakladiv, shcho zabezpechuiut likuvannia osib, yaki postrazhdaly vnaslidok Chornobylskoi katastrofy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 4 zhovtnia 1996 r. № 1218 // Uriadovyi kurier. — 1996. — № 201—202.

21. Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських, провізорських посад та посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою у закладах охорони здоров'я : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 28.10.2002 №385 // Офіційний вісник України. — 2002. — №46. Pro zatverdzhennia perelikiv zakladiv okhorony zdorovia, likarskykh, provizorskykh posad ta posad molodshykh spetsialistiv z farmatsevychnoiu osvitoiu u zakladakh okhorony zdorovia : nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 28.10.2002 №385 // Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. — 2002. — № 46.

22. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28 лютого 1991 року №796-ХІІ // Відомості Верховної Ради. —1991. — №16. — Ст. 200. Pro status i sotsialnyi zakhyst hromadian, yaki postrazhdaly vnaslidok Chornobylskoi katastrofy : Zakon Ukrainy vid 28 liutoho 1991 roku № 796-KhII // Vidomosti Verkhovnoi Rady. — 1991. — № 16. — St. 200.

23. Про Стратегію сталого розвитку «Україна — 2020» : Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 // Офіційний вісник Президента України. — 2015. — № 2. Pro Stratehiiu staloho rozvytku «Ukraina — 2020» : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12 sichnia 2015 roku № 5/2015 // Ofitsiinyi visnyk Prezydenta Ukrainy. — 2015. — № 2.

24. Рудий В. М. Державне регулювання автономізації закладів охорони здоров'я в Україні: Автореф. дис.. канд. наук з держ. управління: 25.00.02 / В. М. Рудий ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. — К., 2006. — 20 с. Rudyi V. M. Derzhavne rehuliuвання avtonomizatsii zakladiv okhorony zdoroviav Ukraini: Avtoref. dys.. kand. nauk z derzh. upravlinnia: 25.00.02 / V. M. Rudyi ; Nats. akad. derzh. upr. pry Prezidentovi Ukrainy. — K., 2006. — 20 s.

25. Сизонова О. Правовой статус бюджетных учреждений здравоохранения на грани переворота / О. Сизонова // Бюджетные учреждения здравоохранения: бухгалтерский учет и налогообложение. — 2010. — No 7. — С. 14–23. Syzonova O. Pravovoi status biudzhethnykh uchrezhdenyi zdravookhraneniya na hrany perevorota / O. Syzonova// Biudzhethnye uchrezhdeniya zdravookhraneniya: bukhgalterskyi uchet y nalohooblzhenye. — 2010. — No 7. — S. 14–23.

26. Скакун О. Ф. Теорія та історія держави і права: [підруч.] / О. Ф. Скакун. — Х.: Консум, 2001. — 656 с. Skakun O. F. Teoriia ta istoriia derzhavy i prava: [pidruch.] / O.F. Skakun. — Kh.: Konsum, 2001. — 656 s.

27. Сучасний тлумачний словник української мови / За заг. ред. В. В. Дубичинського. — Харків: Школа, 2006. Suchasnyi tлумachnyi slovnyk ukrainskoi movy/ Za zah. red. V. V. Dubichynskoho. — Kharkiv: Shkola, 2006.

28. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV// Відомості Верховної Ради. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16 sichnia 2003 r. № 435-IV// Vidomosti Verkhovnoi Rady. — 2003. — № 40–44. — St. 356.

OSTAPOVYCH V. FEATURES ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF HEALTH FACILITIES THAT PROVIDE MEDICAL ASSISTANCE TO VICTIMS CHERNOBYL DISASTER

Стаття надійшла до редакції 27.10.15.

УДК 342.9

Шаталова Лариса Миколаївна,
асистент кафедри теорії та історії держави і права
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»¹

НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано вплив модернізаційних процесів у системі центральних органів виконавчої влади на нормотворчу діяльність Міністерства освіти і науки України. Надано характеристику участі громадськості у нормотворчій діяльності міністерства.

Ключові слова: нормотворчість, нормотворча діяльність, адміністративна нормотворчість, участь громадськості у нормотворчій діяльності МОН України, регуляторний акт, наказ.

It is analyzed the impact of modernization processes in the system of central executive authorities on legislation activity Ministry of Education and Science of Ukraine. It is defined the public participation in legislation activity of this Ministry.

Keywords: rule-making, legislation activity, administrative legislation, public participation in legislation activity Ministry of Education and Science of Ukraine, regulatory act, order.

¹ Shatalova Larysa, Assistant of the Theory and History of State and Law Department in Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman.